

Nr 637.

Av herr **Adolfsson m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 207, angående åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område.

I proposition nr 207 angående åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område ha i fråga om utformningen av prisregleringen för brödsäd olika system diskuterats. Statens jordbruksnämnd har i sin skrivelse förklarat, att den ansåge det i och för sig önskvärt med större rörelsefrihet i prisbildningen än den som nu rådde. Emellertid har jordbruksnämnden framhållit, att om skörden bleve otillräcklig för att täcka behovet för handelsförmalningen, komme ett friare system att medföra en ytterligare höjning av mjölpriserna utöver den, som komme att ske redan på grund av höjningen av garantipriserna till odlarna. Om den nuvarande prognosen visade sig överensstämma med eller överskatta skördeutfallet, vore det därför enligt nämndens åsikt lämpligare att bibehålla innevarande års regleringssystem. Blev skörden mycket dålig, kunde det till och med bli nödvändigt att återgå till det under kristiden tillämpade systemet med helt fasta priser och marginaler. Vilket av de nu nämnda systemen som borde ifrågakomma under nästa regleringsår borde därför bestämmas först vid en senare tidpunkt, då skördeutfallet bättre kunde överblickas.

Departementschefen har för sin del framhållit, att han delade jordbruksnämndens uppfattning beträffande de regleringssystem, som borde kunna komma i fråga. Likaså ansåge departementschefen att valet mellan dem borde träffas först då skördeutfallet kunde överblickas. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, jordbruksnämnden att fatta beslut i denna fråga.

Av den i propositionen redovisade allmänna diskussionen i frågan synes framgå, att såväl departementschefen som jordbruksnämnden närmast utgår från, att det system, som tillämpas innevarande regleringsår, med vissa justeringar även skall komma till användning under det nya regleringsåret. I anledning härav måste framhållas, att det nuvarande prisregleringssystemet, vilket införts under innevarande regleringsår, väckt en mycket påtaglig irritation bland stora grupper jordbrukare. Bl. a. har man reagerat mot att fraktavdrag gjorts för frakt från gården till vederbörande prisort, trots att man kunnat konstatera, att spannmålen icke forslats till prisorten utan kommit till användning i orten. Även ur andra synpunkter har det nuvarande systemet visat sig olämpligt. Handeln har icke kunnat löpa obehindrat. I ett mycket stort antal fall har Spannmålsbolaget måst ingripa bestämmande och reglerande, och den förutsatta ökade friheten för handeln har varit starkt beskuren.

Med hänsyn till de konstaterade olägenheterna av nuvarande prisregleringssystem synes det angeläget, att detta slopas och att man för normala förhållanden övergår till det i verklig mening friare system, som förutsatts i 1947 års riksdagsbeslut rörande den framtida jordbrukspolitiken och som föreslagits av Spannmålsbolaget i dess skrivelse till statens jordbruksnämnd med förslag till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område avseende konsumtionsåret 1950/51 som beröra bolagets verksamhet. Enligt detta skulle fastställas ett under alla förhållanden garanterat bottenpris. Till skydd mot ett alltför högt pris borde anordnas ett "tak", bestående i ett åläggande för Spannmålsbolaget att sälja spannmål till kvarnindustrien för ett pris, som skulle stå i visst förhållande till bottenpriset. Mellan detta "tak" och bottenpriset borde brödsädespriset få röra sig fritt. Bolaget ansåg det erforderligt med en relativt stor differens mellan "tak" och botten, minst 4 kr. per dt, då däri även skulle inrymmas frakter. Denna anordning, som i princip påminde om det inlösenförfarande, vilket tillämpades före andra världskriget som stöd åt brödsädespriset, skulle tillåta lantbruket att vid en knapp skörd taga ut ett högre pris, svarande mot "taket", medan man finge räkna med att en riklig skörd komme att pressa priset till garantinivån. Garantipriset, varmed avsåges det pris, som Spannmålsbolaget skulle vara pliktigt att under alla förhållanden skydda, borde gälla vid vissa bestämda platser, prisorter, vilka skulle utgöras av de allra största kvarnplatserna vid kusten.

Ett införande av detta system synes kunna garantera, att spannmålen saluföres på ett normalt sätt under strävan efter lägsta möjliga fraktkostnader. Man skulle härigenom också komma ifrån allt detaljreglerande. Med hänsyn till de kostnadsökningar, som ägt rum sedan i fjor, torde det dock vara nödvändigt, att differensen mellan "tak" och "golv" ökas till 4: 50 kr.

Om skördeutfallet skulle bli synnerligen dåligt och utfodringsförbud samt beslag och tvångsavstående skulle bli ofrånkomliga, kan det ovan redovisade systemet icke komma till användning. Det synes i ett dylikt läge rimligt och naturligt, att man då återgår till det regleringssystem med ett stort antal prisorter, som tillämpades under kristiden.

Med stöd av det ovan anförda hemställas,

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 207 måtte uttala sig för att ett friare prisregleringssystem för brödspannmål i överensstämmelse med i motionen angivna riktlinjer måtte införas.

Stockholm den 18 maj 1951.

Holger Adolfsson.

Gunnar Ericsson,
Näs.

J. W. Pettersson
i Norregård.

Gunnar Larsson
i Luttra.

A. Widén.